

HARDANGERVIDDA VILLREINUTVAL

Anbefaling kvote og tiltak villrein Hardangervidda 2026

Villreinutvalet sender med dette anbefaling til villreinnemnda om fastsetting av villreinkvote, jakttid og tiltak for Hardangervidda høsten 2026.

Kvoteforslaget er utarbeidet innenfor rammene av forslag til ny bestandsplan, ny bestandsvurdering og mottatte signaler fra myndighetene om håndtering av skrantesyke. Kalvetilveksten i 2026 forventes å bli innenfor foreslåtte bestandsmål. Det er med det rom for uttak av kalv og simler, samtidig som bestandsmålet opprettholdes.

Det anbefales følgende kvote, korttyper og tiltak:

- *Total kvote på 3.500 dyr.*
- *Kvoten tildeles med følgende korttyper; 2.000 stk. «voksen bukk 2,5 år og eldre», 1.000 stk. «valgfritt dyr» og 500 stk. «kalv».*
- *Alle jegere henstilles til å forsøke å felle små kalver og små simler.*
- *Jakttid fra og med 20. august til og med 30. september.*
- *Videreføre ordningen der det dispenseres fra kravet om skriftlige fellesjaktavtaler, jf. hjorteviltforskriften § 31.*
- *Videreføre fungerende fredningssoner og vurder nye fredningssoner i andre områder.*
- *CWD-prøver, underkjeve og nøyaktig vekt skal leveres / rapporteres for alle felte dyr.*

Det forutsettes at det leveres cwd-prøve (hjerne og lymfeknuter) og underkjeve fra alle felte dyr. Nøyaktig vekt og andre opplysninger skal registreres på www.hjorteviltregisteret.no eller appen settogskutt.

Bestandsmål

Kvoteanbefaling er utarbeidet med utgangspunkt i mål foreslått i ny bestandsplan for 2026 - 2028. Det er foreslått følgende mål for bestandsstørrelsen:

- *hovedmålet for bestanden er en årlig tilvekst på 1.500 kalv, innenfor intervallet 1.400 og 1.700 kalv. Med tilvekst menes antall kalv ved jaktstart, dvs. målt ved kalvetelling i juli.*
- *andel voksen bukk 2,5 år og eldre i bestanden skal være mindre enn 15 % etter jakt. Gjennomsnittsalder på voksen bukk skal holdes så lavt som mulig.*

Det er videre et mål om å samle inn cwd-prøver fra simler innenfor rammene av forventet kalvetilvekst. Det er også et mål om å bedre datagrunnlaget for kalvevekt.

Bestandsvurdering

Villreintutvalet gjorde en bestandsvurdering ved kvoteanbefaling i 2025. Bestanden ble da vurdert å være i overkant av 4.000 dyr før kalving. Antall kalv ved jakstart ble vurdert å bli opp mot 1.400 stk.

Ved kalvetelling sommeren 2025 ble det fotografert 1.378 kalver. Det ble dokumentert 50 k/100su, noe som er bra sammenliknet med tilsvarende tall for de foregående år – jf. tabell. Trolig en konsekvens av fin vår og sommer 2024 og lite snø vinteren 2025.

Tabell: Fotograferte kalv og SU ved kalvetelling og uttak av voksen simle / dyr i jakta.

År	Kalvetelling			Uttak simle jakt	Totalt uttak jakt
	Kalv	SU	Kalv/100su		
2019	2103	4551	46	33	1359*
2020	1883	4242	44	492	1411
2021	1932	4485	43	855	1974
2022	1500	3612	42	847	1961
2023	852	2202	39	14	416
2024	1073	2396	45	3	403
2025	1378	2775	50	73	514

- Inkl. fallvilt – fotråte.

Antall su og kalv fotografert ved de tre siste års kalvetellinger har økt. Økningen har vært som forventet ut fra de bestandsvurderinger som er gjort. Med fredning av simler og kun uttak av bukk er det naturlig med økning av både bestandsstørrelse og kalvetilvekst. Erfaring fra fredning årene 2003 og 2004 (tilsvarende bestandsstørrelse) var at bestanden vokste sakte. Det samme forhold synes å være tilfellet i dag. Det er høy dødelighet utenom jakt.

Vinteren 2026 har til nå vært fin for dyra, så det kan tilsi at mange simler får frem kalv. Men hvordan vår- og forsommeren blir og hvordan dette påvirker overlevelsen hos kalvene vites ikke. Det er imidlertid ikke urimelig å forvente en normal til god kalvetilvekst, dvs. 45 – 50 k/100su. Årsklassene 2023 og 2024 vil også komme inn i produksjon.

Det vurderes ikke å være grunnlag for endring av bestandsvurderingen fra 2025, noe som tilsier en bestand på rundt 4.500 dyr før kalving våren 2026. Eksakt bestandsstørrelsen er imidlertid av mindre betydning da vurdering av kalvetilvekst er førende for handlingsrommet i bestandsforvaltningen. Det forventes en kalvetilvekst på mellom 1.500 – 1.700 kalv i 2026. Antall voksen bukk vurderes å være i underkant av 1.000 dyr.

Rammer for kvoteforslag

Anbefaling om kvote gjøres innenfor rammene av forslått bestandsplan vurdert opp mot bestandsvurderingen. Mål for voksen bukk tilsier at det ikke kan felles for mye voksen bukk. Eneste hensyn som må tas i den forbindelse er å sørge for at kvoten ikke begrenser uttaket. Mål om kalvetilvekst vurderes nådd og dette gir grunnlag for et uttak som gir uendret kalvetilvekst fra 2026 til 2027. Bestandsregulering vil avgjøres av uttak av simler og kalv.

Å forvalte en liten bestand med både varierende tilvekst og jaktuttak, gjennom regulering av den produktive delen av bestanden, er svært utfordrende. Ønsket presisjon i uttaket blir høy, samtidig som usikkerheten er stor. Spesielt med tanke på å oppnå rett nivå på simle uttaket. Behovet for cwd-prøver fra simlesegmentet er imidlertid stort.

Når bestandsmålet ikke er nådd vil uttaket av simle bli svært begrenset – jf. forrige planperiode. Dette er uheldig både når det gjelder behovet for cwd-prøver og jaktutøvelse. Det anbefales derfor at det utvises noe forsiktighet i første år av ny planperiode når det gjelder uttak av simler. Det er samtidig viktig at uttaket av simle ikke blir for lavt i 2026. Dette for ikke å risikere at kalvetilvekst i 2027 blir høyere enn fastsatt bestandsmål. Kvote for uttak av simle bør settes slik at det er mer sannsynlig med økt kalvetilvekst, fremfor redusert kalvetilvekst fra 2026 til 2027. Det er bedre å eventuelt øke avskytingen av simle i 2027, fremfor å risikere nok et år med sterk reduksjon i prøveinnsamling fra simle.

Uttak av kalv er nødvendig for å få felt nok dyr slik at det ikke blir uønsket bestandsvekst. Uttaket av bukk begrenser seg av praktiske årsaker og uttak av simle må begrenses for ikke å redusere kalvetilveksten til under fastsatt mål. Konsekvensene av å ikke treffe «nøyaktig» med uttaket av kalv er begrenset. Både som følge av at det tar tid før dyra eventuelt kommer inn i produksjon og det uansett er antatt høy og varierende dødelighet første leveår. God innsamling av kalvevekter er viktig for dokumentasjon av tilstanden på dyra.

Hardangervidda har ingen direkte erfaring med kvoter der tilveksten skal tas ut, i kombinasjon av ubegrenset jakt på bukk og ønske om høy presisjon / relativt lavt uttak av simle. Det nærmeste en kommer mht. erfaring, er fra bestandsstørrelse – kvoter – korttyper – jaktuttak i periodene 2005 – 2010 og 2023 – 2025. Erfaringstall fra disse årene legges til grunn ved vurdering av årets kvote. For mer info vises det til kvoteanbefalinger og oppsummeringsrapporter fra jakta disse årene.

Uttak av bukk

Myndighetene har i mange år vært tydelige på at andel voksen bukk i bestanden skal reduseres så mye som mulig. Dette har medført en i praksis «fri» jakt på voksen bukk over flere år. Det er med det mye erfaring fra hvilke muligheter og begrensinger som finnes for å lykkes med uttak av voksen bukk.

Det viktigste grepet for å tilrettelegge for uttak av voksen bukk har vært korttypen «voksen bukk 2,5 år og eldre» og at det har vært «ubegrenset» tilgang til denne korttypen. Dette har sikret at det kun felles voksen bukk på korttypen, i motsetning til hva som ville skjedd med den tradisjonelle korttypen «valgfritt dyr» (det som tidligere ble benevnt som «bukkekort», siden det utelukkende ble benyttet til å felle voksen bukk).

Årene 2023 og 2024 var det ren bukkejakt med kvoter på hhv. 4.000 og 3.500 kort. Dette medførte 400 felte bukk hvert år. I 2025 var det 250 kalvekort og 250 kort av typen «valgfritt dyr», i tillegg til 2.500 kort av typen «voksen bukk 2,5 år og eldre». Det ble da felt 361 voksne bukker og tilnærmet alle ble felt på korttypen «voksen bukk. 2,5 år og eldre». Uttaket av voksen bukk disse tre årene viser trolig hva som er maksimalt uttak av voksen bukk ved vanlig jakt. Dette med dagens bestandsstørrelse og andel voksen bukk i bestanden.

Det er i forbindelse med kvoter og korttyper ikke mulig å differensiere innenfor segmentet bukk 2,5 år og eldre. Det er derfor vanskelig tilrettelegge spesielt for uttak av eldre bukk. Dette løser seg imidlertid av seg selv da jegerne automatisk vil selekttere de største og dermed de eldste bukkene. Med rene bukkekort vil jegerne være ekstra påpasselige med ikke å ta feil av stor

simle v.a.v. 2,5-årig bukk, noe som vil gi økt jaktpress mot eldre bukk som visuelt er lett å bedømme.

En kvote på 2.500 kort av typen «voksen bukk 2,5 år og eldre» vurderes å nærme seg nedre grense før kvoten vil kunne bli begrensende for uttaket av voksen bukk. Det er også jakt på voksen bukk som daner «grunnmuren» for jakta i dagens situasjon. Dette både av hensyn til håndtering av cwd og opprettholde jakta, med alle forhold som er knyttet til denne forvaltningen.

Uttak av simle

For å holde kalveproduksjonen innenfor målet er det avgjørende å treffe med uttaket av simle. Dette kan beregnes, men det vil uansett være en usikkerhet som går utover ønsket presisjonsnivå. I tillegg er naturlig årlig variasjon i antall k/100su så stor at det alene tilsvarer ytre rammer for kalvetilvekst.

For hver 100 stk. produktive simler som felles kan en ta utgangspunkt i at dette medfører 45 færre kalver i 2027. Dette om felte simler ikke erstattes av unge hunndyr som kommer inn i produksjonen. Dette vil være hodyr fra årsklassene 2024 og 2025. Hvor stor andel av 1,5-årige simler på Hardangervidda som bedekkes og får frem kalv som 2,5-åring er ukjent. Med de vekter som er på ungdyr må det forventes at en stor andel ikke kommer med kalv som 2,5-åring. Det må også antas at dødelighet utenom jakt er relativt høy de første to leveårene. Fotograferte kalver 2024 og 2025 skulle tilsi en relativ god rekruttering av produktive simler i 2027 om en antar at 50% av kalvene er ho kalv (se tabell). Usikkerheten er imidlertid stor og erfaringen fra årene etter 2004 tilsier at en ikke bør forvente en «rask og eksplosiv» tilvekst, selv om det matematisk kan fremstilles slik.

Det vurderes å være rom for et uttak av opp til 500 simler i 2026 uten at kalvetilveksten i 2027 kommer under bestandsmålet. Hvordan kvoten skal settes for å nå en presisjon på 400 – 500 simler er utfordrende. Uttaket påvirkes av årlige variasjoner i dyras arealbruk, flokkstruktur osv. I tillegg må det forventes at mulighet til å felle simle er ettertraktet hos jegerne etter flere år med utfordrende bukkejakt. Korttyper med mulighet til å felle simle må forventes å bli svært ettertraktet og få høy grad av utnyttelse. Jegerne vil trolig prioritere muligheten til å felle simle fremfor eventuelt å forsøke å felle voksen bukk.

I årene 2005 – 2010 var kvotene lave (som aktuell kvote på kalv og simle i år) og antall simlekort varierte fra 630 – 1.200 stk. Felte voksne simler varierte fra 190 – 375, i tillegg kom ca. 50 stk. 1,5-årige hodyr. Disse årene var det mangel på «bukkekort» («valgfritt dyr» som kun ble benyttet til felling av bukk) og høy andel voksen bukk i bestanden. Det var derfor jakt på voksen bukk som den gang var attraktivt og prioritert av jegerne. I dag vil det i stor grad være motsatt. Dette tilsier at en «simle-kvotekort» kan antas å gi høyere felling i dag enn i perioden 2005 – 2010.

Med fri tilgang til korttypen «voksen bukk 2,5 år og eldre» er det to mulige korttyper for uttak av simle i 2026. Dette er vanlige simle/ungdyrkort eller valgfritt dyr. Bruk av su-kort garanterer uttak av simler og ungdyr, men muliggjør også feilskyting av ung voksen bukk. Med korttypen «valgfritt dyr» er det ikke mulig å felle feil type dyr, men det er «risiko» for felling av voksen

bukk i stedet for simle som ønskes felt. Erfaring fra bl.a. 2025 viser imidlertid at korttypen «valgfridd dyr» i praksis kun benyttes til å felle simle. Dette i en situasjon med stor kvote for korttypen «voksen bukk 2,5 år og eldre» og liten andel voksen bukk i bestanden, samt få kort med mulighet for felling av simle.

For uttak av voksen simle (antall) vurderes det med de øvrige forutsetningene ikke å ha betydning hvilken av korttypene som benyttes. Korttypen «valgfridd dyr» vil ha den fordel at det gjør det enkelt for jegerne. Kortet vil være ideelt for førstegangsjegere / uerfarne jegere og slik et godt virkemiddel for rekruttering. Når jegene ikke behøver å vurdere om dyret er liten bukk eller stor simle kan dette i teorien øke uttaket av store simler, noe som ikke har noen fordeler. Bruk av su-kort medfører at jegerne kan skyte feil. Jegerne vil dermed la være skyte tvilsdyr som kan være bukk og ikke stor simle. Dette tilsier at en velger «sikre» simler og med det lar de store simlene gå. Uttak av små simler fremfor store simler er positivt for bestanden. Valg av korttype blir et valg mellom å prioritere jegeren eller å prioritere uttak som bidrar positivt til økt kvalitet i bestanden.

Uttak av kalv

Uttak av kalv er nødvendig for å få et høyt nok totalt uttak av dyr for ikke å få uønsket bestandsvekst. Både i forhold til tilvekst og uttak i 2026, men også fremtidig rekruttering av produktive simler. Felling av kalv gir imidlertid ingen kunnskap om cwd forekomst. Uttak av kalv bidrar til innsamling av vekter som er viktig for å følge med på kondisjonsutviklingen. Det vil også bidra til jaktlyst og rekruttering da dette er en kategori dyr som er lett å vurdere i en jaktsituasjon.

Presisjonen i uttak av antall kalv er av mindre betydning enn f.eks. for simle. Dette da aldersklassen ikke påvirker kommende års kalveproduksjon og samtidig har høy dødelighet frem til produktiv alder. Med en viss forsiktighet i fastsetting av kvote for uttak av simle kan det gjøres motsatt for kalv.

Kvoteforslag sendt på høring

Villreinutvalet sendte på høring forslag om kvote på 4.000 dyr, fordelt med følgende korttyper:

- 2.500 stk. «voksen bukk 2,5 år og eldre»
- 900 stk. simle-ungdyrkort.
- 600 stk. kalvekort

Kvoten ble vurdert å gi opptil 1.000 delte dyr. 900 SU-kort ble vurdert å være en forsiktig kvote med tanke på uttak av simle og medføre liten risiko for et for høyt uttak.

Det ble mottatt relativt få høringssvar og arealmessig dominerer tilbakemeldingene fra statsallmenningene. Nedenfor er oversikt over mottatte høringssvar fra valda. Statsallmenningene og private områder i Vestland dominerer tilbakemeldingene fra de som ønsker lavere total kvote og redusert uttak av simle. Ønske om lavere kvote for uttak av simle begrunnes i ønske om økt bestand og tilvekst. Det er videre et ønske om ikke å benytte egne

kalvekort, men inkludere dette i korttypen «valgfritt dyr». Denne korttypen ønskes benyttet fremfor «simle/ungdyrkort».

HA NR:	NAVN	AREAL	Høringssvar kvote		Ønsket korttype
			Støtter forslag	Ønsket kvotestørrelse	
30	Halne	132857	1	1	1
32	Verpe	10311	1	1	1
260	Landbruksselskapet	18422	1	1	1
264	Rauland statsalmenning	67688	1	1	1
267	Bernuten aust	81357	1	1	1
268	Storheller	94739	1	1	1
276	Kåvesand	8384	1	1	1
243 I	Austre vollane	149747	1	1	1
243 II	Møsstrand storvald	71925	1	1	1
Tinn	Tinn Austbygd	25290	1	1	1
Tinn	Mårfjell sameige Tinn	192000	1	1	1
64	Skrykkevieren	19788	1	1	1
62	Skjorteområdet	30082	2	2500	1750B, 500SU, 250K
103	Vestfjellet	47209	2	2500	1750B, 500SU, 250K
296	Odda Storvald	245550	2	2800	2000B, 500F, 300K
251	Hamaren	37259	2	3000	1700B, 800SU, 500K
Tinn	Gøyst utmarkslag	118800	2	3200	2000B, 600SU inkl. kalv
4	Veigdalen grunneierlag	131204	2	3500	2500B, 500F inkl. kalv
22	Norde Bjoreidalen gr.lag	63714	2	3500	2500B, 500F inkl. kalv
280	Røldal statsalmenning	330695	2	3500	2500B, 500F inkl. kalv
283	Eidfjord Statsalmenning	550000	2	3500	2500B, 500F inkl. kalv
290	Rabbe	41120	2	3500	2500B, 500F inkl. kalv
291	Ulvik Statsalmenning	363000	2	3500	2500B, 500F inkl. kalv
281 / 282	Nye Ullensvang statsalm.	766918	2	3500	2500B, 500F inkl. kalv
55	Øvre Numedal Statsalmen.	411249	2	3600	2500B, 500F, 600K

1 = støtter utvalets forslag. 2 = støtter ikke utvalets forslag.

B = «voksen bukk 2,5 år og eldre», F = «valgfritt dyr», K = kalv

Ink. kalv = ønsker ekstra kalv inkludert i korttypen F eller SU.

Villreirutvalets anbefaling av kvote

Villreirutvalet imøtekommer mottatte høringsinnspill når det gjelder ønsket om redusert kvotestørrelse. Dette gjøres ved å redusere antall kort av typen «voksen bukk 2,5 år og eldre» til 2.000 stk. Det er imidlertid ikke et ønske om redusert uttaket av voksen bukk. Reduksjon i antall kort av typen «voksen bukk 2,5 år og eldre», kompenseres gjennom å benytte korttypen «valgfritt dyr» i stedet for simle-ungdyrkort. Ved å tildele 1.000 stk. av korttypen «valgfritt dyr» vil det være 3.000 kort tilgjengelig for felling av voksen bukk. Kvoten vurderes derfor ikke å være begrensende for uttaket av bukk.

Korttypen «valgfritt dyr» benyttes i stedet for simle-ungdyrkort. Dette for å tilrettelegge for en enkel jakt for jegerne. Det forventes at denne korttypen i hovedsak vil bli benyttet til felling av simle, selv det også forventes noe uttak av ungdyr og voksen bukk på korttypen. Høringsinnspill om redusert uttak av voksen simle imøtekommes ikke. Det er ikke ønskelig å tilrettelegge for at tilveksten i 2027 blir høyere enn fastsatte bestandsmål i ny bestandsplan. Ved å endre anbefalt kvote fra 900 SU-kort til 1.000 kort av typen «valgfritt dyr», opprettholdes muligheten for uttak av bukk, samtidig som nødvendig uttak av simle sikres.

For å redusere antall kort ved høye kvotetildelinger er det tidligere benyttet et kontrollkort der kalv er inkludert i kort for voksent dyr. Dette i en situasjon der det skulle felles mange dyr.

Behovet for denne korttypen vurderes ikke å være til stede i dag. Ønsket om denne korttypen er nok i dag er en tanke om at når det felles simle så skal jegeren ha mulighet til å felle kalv som eventuelt måtte komme tilbake. Erfaring fra tidligere bruk av korttypen viser imidlertid at dette sjeldent er tilfellet. Det er få kort med rapportert felling av både simle og kalv samme dato. Det anbefales bruk av egne kalvekort. Det er også forventet av Landbruksdirektoratet i år utformer et kontrollkort der prøvemerkelapper er inkludert i kortet. Å inkludere kalv på fridykortet gjør denne utformingen mer utfordrende.

Jakttid f.o.m. 20/8 – 30/9

De fleste jegere på Hardangervidda feller ikke voksen bukk etter 20. september. Med tilnærmet ren bukkejakt de tre foregående år, har det vært anbefalt jaksslutt mellom 20. og 22. september. Med anbefalt kvote er det fokus på uttak av simler og kalv, i tillegg til bukk. Jakttids slutt blir en nå avveining mellom å la dyra få ro og lykkes med nødvendig uttak. For å bidra til felling av simler og kalv er det lurt å benytte hele jakttiden. Noen dager lenger jakttid enn foregående år vurderes formålstjenlig fremfor eventuelt å øke kvoten på simle og kalv. Normalt er jakttrykket lavere utover i jakt og spesielt den siste uka i september. For at det skal bli stort jakttrykk i denne perioden må dyra komme inn i nye områder som ikke tidligere har hatt jakt, været må være bra og jegerne må ha tilgjengelige transportmuligheter osv. En uke ekstra jakt øker muligheten for at flere områder får jakt og dermed bidrar til nødvendig felling. Nødvendig felling bør nå prioriteres fremfor noen dager med ekstra ro for dyra.

Nattefredning 07.00 – 19.00

Anbefale nattefredning har i mange år vært fra 07.00 – 19.00. På statsallmenningene har dette vært fulgt i alle år. På private områder varierer det om nattefredning har vært praktisert. Alle vald og jegere oppfordres til å følge nattefredning fra 07.00 – 19.00.

Transport

Motorisert transport er helt nødvendig for utøvelse av villreinjakt på Hardangervidda. Det er derfor viktig at kommunene og de fylkesvise tilsynsutvalgene tilrettelegger for nødvendig transport og at dette ikke begrenser jaktuttaket. Det samme gjelder myndighetene når de skal vurdere regelverk og komme med signaler til forvaltningen.

CWD-prøver, underkjever, vekter og registrering av felte dyr

De senere år har det vært økende fokus på innsamling av data fra felte dyr og at alle dyr med opplysninger skal registreres på hjorteviltregisteret. I forslag til ny bestandsplan er dette tydeliggjort og løftet frem som viktig. Alle vald må være tydelig overfor sine jegere om at alle prøver skal leveres inn, alle simler og kalver skal veies nøyaktig og opplysninger registreres på hjorteviltregisteret. CWD-prøver inkl. lymfe skal leveres fra alle felte dyr eldre enn kalv. Alle vald må sørge for at all rapportering er komplett og riktig før rapportering av fellingsresultat. Vald bør vurdere konsekvenser overfor jegere som ikke gjør denne jobben.

Overføring av kort mellom vald

Miljødirektoratet oppfordres til å videreføre ordningen der det dispenseres fra kravet til skriftlige fellesjaktavtaler, jf. hjorteviltforskriften § 31. Muntlig avtale for overføring av fellingstillatelse (kontrollkort) mellom vald bør være tilstrekkelig. Jeger som har gyldig fellingstillatelse bør kunne inngå avtale om overføring av fellingstillatelsen til annet vald, gitt

at jegeren har skriftlig eller muntlig tillatelse til dette fra jaktrettshaver (kortselger eller valdansvarlig representant) i avgivende vald.

Fredningssoner

Bruk av fredningssoner bør videreføres i de områdene de er etablert. Det oppfordres til å prøve ut flere mindre fredningssoner over hele villreinområdet. Dette der det antas å kunne være flaskehalsar i landskapet eller vassdrag der dyra synes å møte motstand mht. trekk slik at jaktpåvirkning i større grad kan tenkes å hindre trekk. Spesielt i Telemark og Buskerud bør det vurderes å prøve ut nye fredningssoner, bl.a. med utgangspunkt i tidligere års innspill og drøftinger.

Hardangervidda villreinutval
20.04.2026